

Türkiye Komünist Partisi Programı – Bakû-1920

Bazı İlke ve Esaslar

1- Sınır ve millet tanımayan fabrika sanayiinin yeryüzünde gelişme ve kuruluşu ile küçük ve millî sanatlar ortadan kalkmağa başladıktan sonra, sermaye, fabrika sanayiine sahip olan burjuvazi elinde merkezileşerek genel bir sahaya giriyor. Sınai üretim işleri, kişisel girişim özelliğini kaybederek, yeniden yeniye oluşan iktisadî koşullar, üretimin kişisel mülkiyetten ortak mülkiyete girmesini kolaylaştıracak bir şekil alıyor. Böylece Avrupa ve Amerika'da üretim, birçok büyük şirketler, tröst ve karteller vasıtasıyla "sermayedarlar tekeli" haline girince, bu ülkelerde iktisadî kudret gibi siyasî hâkimiyet de fabrikacılar, bankerler ve büyük mülk ve toprak sahipleri eline geçiyor ve bu asalak ve açgözlü sınıflar, bütün insanlık âleminin kaderiyle oynamaya başlıyorlar. Küçük sanatkârlar ise, işlerini ilerletmekten, rençberler, topraklarını işletmekten âciz bir halde hayatın en ağır ihtiyaçları altında eziliyorlar ve gittikçe fakirleşerek kol kuvvetlerini iş pazarına çıkarıp fabrika ve kara toprak gündelikçilerine koşuyorlar. Böylece gündelikçiler (proletarya) sürekli olarak şehir ve köylerde artarak, işletici ve gasp edici sermayedarlara karşı düşman bir sınıf halinde meydana geliyor ve sınıfsal bir his ve terbiyenin verdiği (...?? *Burası boş...*) ve faaliyetlerle örgütlerini gittikçe kuvvetlendiriyor. Hükûmeti ellerinde tutan zenginler sınıfı ise, mükemmelleşmekte ve mükemmelleşerek kuvvet bulmakta olan işçi halka karşı zulümlerini arttırdıkça arttırıyor.

2- Avrupa ve Amerika'da kurulan eden sermayedarlık tekeli etrafındaki malî ve itibarî işlerin akla hayret verecek derecede artarak, netice itibarıyla sanat, ticaret büyük makinacılığın mahallî ihtiyaçtan fazla mal çıkarması sanayi için yeni çıkış alanları aranmasına sebep oluyor ve genellikle banka sermayesinin de artarak büyük ve merkezlerde birleşmesi, itibar tahvillerinin yüksek miktarda yurt dışına çıkarılmasına sebep olarak sermaye (kapital) uluslararası bir devreye giriyor.

Sömürgecilik usulünü yürüten bu devrede ise, bütün dünya piyasaları gibi memleket ve milletlerin sermayedar devletler arasında görüntüde muhtelif bahanelerle paylaşıldığı görülüyor. Gerek barışçı yöntemlerle içten fethederek ve gerek doğrudan doğruya savaş ile amaca ermek için kara ve denizdeki savaş kuvvetlerinin büyük ölçekte artmasıyla oluşan militarizmin davet ettiği masraflar o derece büyüyor ki, bu yolda daha ziyade ileri gitmeye halkın tahammülü kalmadığı gibi, tutulan bu istikametten geri dönmek de mümkün olmuyor.

Karanlık ve açlık içinde yaşayan milyonlarca insanları sefaletten kurtarabilecek ve medeniyeti yeryüzünde kurmaya ve yaymaya hizmet edebilecek olan milyarlar pahasındaki bu teknik ve üretim kuvvetlerinin telef ve yok edildiği bu devrede, Türkiye ve İran gibi yarı sömürge ve Hindistan gibi doğrudan doğruya sömürge halinde yaşayan zayıf ve fakir memleketlerin -emperyalist devlet ve memleketler çıkarı doğrultusunda- iktisat ve medeniyetçe yıkım ve esaretine doğru düzenli bir metodla gidiyor, ve bu gibi memleketlerde iktisadi çıkış noktaları temin edecek kara ve deniz yollarının ele geçirilmesi etrafında müthiş ve dünya çapında savaşlar ve facialar icat olunuyor, ve böylece bir veya diğer millet ve memlekete mensup milyonlarca amele ve rençber sefalet içinde mahvediliyor ki, bütün bu haller sermayedarlığın son yarım asırda getirdiği istilâcılık devrinin özelliklerindedir.

3- Sermayedarlık tekelci hale gelmekle maddi olarak güç ve zenginliğin en yüksek seviyesine varmış ve aynı zamanda gelişiminin başlangıcında sahip olduğu bazı medeniyeti geliştirici kuvvetlerini kaybetmiş oluyor. Nitekim burjuvazi devrinin başlarında serbest değişim ve rekabet, insanlar arasında girişim ve yardımlaşmaya yardım etmiş, üretim ve nakil vasıtalarının ilerlemesi millet ve memleketler arasında yakınlığa hizmet etmiş ise de şimdi üretim kuruluşlarının birleşmeleri ve sermayedarlığın iktisadî monarşiler meydana getirecek surette aldığı tekel şekli hüküm ve baskıya âlet oluyor. Bu tekellerin eline geçen kara ve deniz yolları ise ucuz satın almak

şartıyla ham malı ve pahalıya satmak üzere çürük ürünleri büyük soyguncu şirketler hesabına taşımaktan başka bir iş görmüyor.

Gerçekten de sermayedarlığın son yükseliş devrinde Avrupa ve Amerika'da ortaya çıkan eden iktisadî bunalımların önü alınamayarak üretici işçi kuvvetlerinin ise tekel monarşisi altında ezilip azaltılmasına çalışılması, Asya ve Afrika'nın az gelişmiş memleketlerinde küçük zenaatların imha edilerek, yerine büyük zenaatların kurulmaması ve sanayinin gelişme ve ilerlemesi ile sıkı bir bağlantısı olan tarımın bu yüzden ilkel halde kalması ve aynı zamanda alkolizm, fuhuş ve bağıntılığa ait türlü türlü kurumların yayılmasına, böylece halkın iktisat, medeniyet, ahlak ve kültür açısından aşağılaşmasına gayret olunarak nüfusun kısmen oldukları yerlerde tamamen mahvına, kısmen ise başka memleketlere göç etmesine sebebiyet verilmesi, sonuç olarak insanlık âleminin büyük bir kısmını temsil eden bu memleket ve ülkelerde hayat ve medeniyetçe gelişme olanaklarını tamamen bitirmektedir ki, bütün bunlar, başlangıcında Avrupa ve Amerika'daki mevcut medeniyetin doğmasına yol açan kapitalizmin son zamanlarında artık tamamıyla medeniyeti geliştirici kuvvetlerini kaybederek bütünüyle açgözlü ve yıkıcı bir özellik aldığını kanıtlamaktadır. Tarihin bu akışını durdurmak veya bu akışı geriye çevirmek mümkün değildir.

4- Burjuvazinin üretim araçları nasıl derebeylik devrindeki tarihsel koşullar içinde oluşmuş, eski yaşayış, usul ve kanunları zulüm ve sefaleti arttırmaya sebep olunca, bu devir nasıl kendiliğinden yıkılıp gitmiş ise, şimdi burjuvazi devrini yıkacak sebep ve unsurlar büyük ölçüde artarak toplumu sarsmış bulunuyor. Gerçekten de yukarıda belirtildiği gibi tekelciliğin bütün anlamıyla iktisadî bir monarşi ve baskı halinde egemen olmağa ve bunun altından çıkan her türlü harp ve bunalımların yalnız mal ve insanları değil, belki üretim olanaklarını de bozup yıkağa başlaması, büyük mülkiyet ve tasarruf haklarının, bu haklara sahip olmayan insan topluluğunun üretimine engel olup gitmesini ve bununla beraber işçi sınıfının bir taraftan açlık ve sefalet içinde mahvedilirken, diğer taraftan eski düzen ve usulü korumak için zorla işletilip silâhlendirilmesi suretiyle yıkıcı düşman kuvvetin kendiliğinden yetişip meydana çıkması, artık sermayedarlık ve burjuvazi usul ve kanunlarının toplumun ihtiyaçlarını tatmin etme gücüne sahip olmadığını göstermektedir.

Eski Rusya imparatorluğunun hakim olduğu bölgelerde daimi olarak, Almanya, Avusturya, Macaristan ile Asya'nın bazı memleketlerinde kısmen ve dönemsel olarak işçi ve köylü kesimlerinin egemenliği ele alması, İtalya, İngiltere, Fransa ve Amerika proletaryalarının ise bu harekete eğilimleri yer yüzünde burjuvazi hâkimiyetinde proletarya yönetimine geçiş devrini temsil eden toplumsal devrimin başladığını maddî ve apaçık delillerle meydana koymaktadır.

5- Sınıf mücadelesi ile özetlenebilecek olan işçi ve köylü devrimci hareketinin ana özelliği; bu hareketin toplumsal ve uluslararası olmasıdır. Dünyanın herhangi bir ülkesinde yaşayan herhangi bir millete mensup işçilerin sermayedarlara aynı surette mahkûm ve ezilmiş olmaları, onlar arasındaki dinî, vatanî her türlü ayrılığı son plânda bırakarak birleşik kararlı ve devrimci uluslararası bir millet doğmasına yol açıyor.

6- Bugün yeryüzünde millet ve devlet halinde yaşayan toplumlardan her birine mensup işçi, köylü ve yoksul takımı, burjuvazi zorbalığını temelinden yıkmak üzere son ve kat'î kararlılık ve önlemler ile sınıf çatışmasına girişmeleri Enternasyonal'i doğurmakla beraber, ulusla planda ileride üretimin özgür ve ortak temellerde kurulmasıyla, medeniyet ve refah açısından gelişmiş-geri kalmış farkı telâfisi mümkün büyük fedakârlıklara ihtiyaç göstermektedir.

Kendi ülke ve milleti içinde bu fedakârlığı göze alamayanlar, uluslararası faaliyete girişmek hakkını kaybederler. Sosyoloji ile devrimci sosyalizmi birbirine karıştırıp barış ve karşılıklı uyumu bir sonuç değil, belki bir araç olarak kullanmak isteyen hain sosyalistler son ve kesin çatışmaya gevşek bir nitelik vermekten ve aynı zamanda devrimi burjuvazi saltanat ve hakimiyetine satmaktan başka bir şeye hizmet etmiş olmazlar.

7- Mazlum işçiler sermayedarlar aleyhine sınıf mücadelesinde birleşince, karşılıklarına bütün dünya burjuvazinin varlığına dayanak olan "mülkiyet" meselesi çıkıyor. Esasen bir hak değil; bir hurafe

olan bu kurumun yıkılması ve toplumda mevcut üretim araçlarının devlete bağlanması ile, sermayedarlıktan doğan siyasî ve iktisadî her türlü zulüm ve baskılar ortadan kalkmış ve insan toplumunda kendi emeğiyle yaşayan her ferdin hakk-ı hayat ve katılımı karar altına alınmış, yani komünizmin kuruluşu ve işletici, gaddar ve istilacı şahıs ve devletlerin yok olması gerçekleşmiş olacak ve nihayet fertler gibi milletler arasında da bütün mânâsıyla “insanlar arası” ve “milletler arası” kardeşlik, birlik ve adalet şiarları zafer bulacaktır.

8- Toplumsal devrim gibi, devrimin burjuvaziye karşı galibiyet ve zaferinden çıkan komünizmin uygulaması da dünya çapında bir özelliğe sahiptir. Tarih gösteriyor ki, yeryüzünde yaşayan toplumlardan bir kısmı derebeylikten burjuvazi devrine yeni giriyor. Diğer kısmı burjuvazi devrine girmiş, proletarya hareketinin muhtelif aşamalarını yaşıyor. Üçüncü bir kısım ise, burjuvazi devrinden proletaryanın egemenlik devrine geçmiş bulunuyor. Toplumsal devrimin başlama ve yayılmasında milletlerin geçirmekte oldukları iktisadî evrimlerle tarihî ve siyasî şartların büyük ilgisi ve payı olmakla beraber, devrim başladıktan sonra millet, memleket ve ülkeleri birbirinden sonsuza dek kararlarla ayırmak doğru değildir. Bugün proletarya egemenlik devrine ayak basmış olan Rusya’da komünizm icraat ve uygulamasının başarısı, iktisadî açıdan gelişmiş diğer Batı memleketlerindeki toplumsal devrimin ortaya çıkışına bağlı olduğu kadar, bütün Batı’da yayılacak komünizm uygulamasının da ekonomik açıdan farklı aşamalar arz eden Doğu’daki devrimci hareket ile ilişkisi çok önemli ve yaşamsaldır. Doğu ve Batı’daki bu hareketler dünya ekonomisinin esasen burjuva egemenlik devrinde tekel özelliği almasından dolayı birbirlerinin doğurucusu ve tamamlayıcısıdır.

9- Genellikle Doğu ülkelerine oranla oldukça siyasî ve iktisadî ilerlemeye sahip olan Türkiye’de fabrikacılık lâyıkiyle gelişmemiş edememiş, ve memleketin ötesine berisine serpişmiş bazı fabrikaların mevcut olmasına rağmen, bunlar ve şehirler etrafında mükemmel ve sınıflaşmış bir proletarya oluşmamıştır. Türkiye bugün Avrupa ve Amerika’ya gönderilen ham eşyayı ve madenleri çıkaracak ve bunları bozulmaktan kurtarıp kolaylıkla taşıyacak maden, taşıma ve yan sanayide çalışan yüz binlerce sanatkâr ve yoksul işçilerin, tarla ve bahçelerde sabahtan akşama kadar alın teri dökerek en temel ihtiyaçlarını temin etmekten âciz kalan köylülerin, savaştı hükümet ve devletlerin yumruğu altında ömürleri mahvolan milyonlarca amele ve köylüden oluşmuş, askerlerin ve nihayet şehir ve köylerde her türlü üretim araçlarından mahrum işsiz ve kurtuluş ümidini kaybetmiş bir yoksul kesimin yaşadığı bir memlekettir.

10- Yedi asırlık iktisadî ve siyasî hayatında, ocak devrini atlatarak birçok hükümet reformu ve düzenlemesine maruz kalan ve bugünkü şekil ve yönetim tarzıyla burjuva demokrasisine ayak basmış olan Türkiye’de sınıf çatışması ilkel gelişim devrini yaşamaktadır. Bugün Türkiye’de galip ve yağmacı İtilaf devletlerine karşı devam eden ulusal isyan hareketine yoksul sınıfların katılması “düşmanın düşmanı” ile yani dış kapitalizmin baskısına karşı kendi içindeki vurguncu ve gasp edici küçük burjuvazi ile birlikte çatışma özelliğinde yürümektedir. Kendi ülkesinde yalnız maddî çıkarılara dayanan ilişkiler kuran Avrupa ve Amerika burjuvazinin Türkiye gibi hayat ve ekonomi açısından zayıf memleketlerin her türlü kendini korumaya yönelik sınırlarını yıkıp bu memleketleri kendilerine haraç veren birer çiftlik ve buralarda yaşayan insanları yalnız işletilmeye mahkûm birer hayvan sürüsü haline koymaları, bu memleketlerde umumi surette Avrupa ve Amerika sermayedarlığına karşı büyük bir düşmanlık hissi uyandırmıştır.

Böylece, bir taraftan emperyalistlere karşı yöneltilen bu çatışmanın devamı, diğer taraftan bilhassa toplumsal devrimin Avrupa’da yayılması, sınıf bilincinin gelişme ve güçlenmesi üzerine önemli etkiler yaratarak, Türkiye’deki hareketlerin toplumsal bir özellik almasına yardım etmekte ve sosyalizm esasında işçi ve köylü sûrâlar cumhuriyeti kurulmasına uygun şartları hazırlamaktadır.

Türkiye İştirakiyûn (Komünist) Fırkası (Partisi) yukarıda belirtilen ilkelere dayanarak, son devrin insanlık âlemine yeni ve bütün mânâsıyla özgür bir yaşam vadeden toplumsal devrim dönemi olduğunu söyleyerek ve her şeyden evvel bir “işçi ve köylü” partisi, dünyanın diğer komünist partileriyle beraber Üçüncü Enternasyonal’i teşkil eder ve onun yine uluslararası burjuvazi ile çatışmasına etkin bir üye olarak katılır.

Hükümet Şekli

1- Monarşik yönetimlerde işçi halk despot hükümdar ve memurların zulmü altında ezildiği gibi demokratik denilen meşrutî hükümetlerde de idare ve parlamentarizm ve halkçılık adı altında ayrıcalıklı tabakalar, yine vali ve hanların temsil ettikleri zenginler elinde tekel haline giriyor. İşçi ve köylü sınıfları, ayrıcalıklı sermayedarlar sınıfının çıkarlarına alet oluyorlar.

2- İşçi ve Köylü şuralar cumhuriyeti ise, emek sarf etmeksizin yaşayan asalak sınıflar hariç olmak üzere halkın çoğunluğunu etrafında toplayarak işçilerin işleticiler tarafından soyulmasına nihayet verecek her türlü çareyi temin eder. Şûrâlar cumhuriyeti hükümet ve kızıl ordu teşkilâtıyla kapitalizm ve emperyalizmin proletarya sınıflarıyla mazlum milletleri saran esaret zincirlerini kırarak dışarda milletler arasındaki kardeşliği genişletmeye, içerde ise bütün varlığıyla yoksul ve işçi halk arasında medenî ve hayatî yeni bir devir açmağa liyakat ve iktidar gösteren, sınıfları ortadan kaldırarak her türlü savaş ve katliam felaketlerini ortadan kaldıran, aydınlık ve mutlu bir geleceğe doğru götüren, kapitalizm ile komünizm arasındaki geçiş dönemine ait, geçici bir hükümet şeklidir.

3- Parti, halkçılığın en yüksek bir şekli olan işçi ve köylü şûrâlar cumhuriyetinin kuruluşu yolunda yorulmaksızın çalışmak ve bunun için her şeyden önce basın ve yayını, ezilen sınıfların egemenliğini temsil eden bu hükümet şeklini kendilerine sevdirmeye görev bilir.

Din ve Milliyet

4- Sırf dinsel mahiyetteki eğitim, öğretim ve ibadet meselelerini her milletin seçimine bağlı bir cemaat işi olarak algılar ve böylece “vicdan özgürlüğü” nün kesin şekilde teminini ve hiç kimsenin inancından dolayı baskı görmemesini hareket noktası kabul eder eder.

5- T.K.P. sermayedarlığın üzerindeki zulüm ve baskısını yıkarak sermayedarlık ilişkilerinden doğan her türlü savaş ve katliama son vermek ve bu suretle insanlık âlemini barış ve esenliğe erdirmek maksadını takip ettiğinden, dinlerin ve milliyetlerin insanlar arasında karşılıklı nefret ve düşmanlık doğuran hurafelerine karşı mücadeleyi bir görev bilir.

6- T.K.P. sermayedarlara ve bilumum egemen sınıflara nüfuz ve kuvvet veren ve muhtelif milletleri temsil davasında bulunan dinsel kurumların hükümetten ayrılarak cemaat teşkilâtı halinde bırakılmasını zorunlu kılar.

7- T.K.P. muhtelif milletlere mensup devrimci işçi ve köylü sınıfları arasındaki eski düşmanlıkları kaldırmak için aşağıdaki kesin çözümlere girişir:

(elif) Dil ve kültür açısından her milletin tam hürriyetini temin eder ve bu itibarla bir veya diğer millete ait olan her türlü ayrıcalığı ortadan kaldırır.

(be) T.K.P. hükümet teşkilâtında muhtelif milletlere mensup işçi ve köylü şûrâlar cumhuriyeti oluşturulmasını kabul ve “özgür milletlerin özgür birliği” esasında olmak üzere federasyon usulünü tercih eder.

(pe) Parti işçi ve köylü sınıfları da tamamen ayrı ve bağımsız yaşamak cereyanlarına kapılmış olan milletlerin arasında kanlı çatışmalar çıkmasına yer vermemek için bu gibi meselelerin “plebisit” usulüyle: Genel oya baş vurarak çözümlmesine işaret eder.

Türkiye Komünist Partisi

Bütün Dünya İşçileri Birleşiniz!

Komünizm Kütüphanesi

Sayı:6

(1920 senesi 10-16 Eylülünde Bakû'da toplanan Türkiye Komünist Teşkilâtları Birinci Kongresinde kabul edilmiştir)

Yayınlayan:

Türkiye Komünist Partisi